

Nr. 49 Informatiebrief

Zaaknummer: Z/26/111428
Documentnummer: 491061
Datum: 9 juni 2026 / verzonden: 9 juni 2026
Onderwerp: Het tekort aan maatschappelijke opvangplekken in de Leidse regio
Portefeuillehouder: Wethouder Schokker
Bijlage(n): nee

Geachte Raad,

Aanvullend op de mondelinge mededeling door wethouder Schokker in de commissievergadering van 21 mei informeren wij u in deze brief over de actuele situatie in de maatschappelijke opvang in de Leidse regio. De opvanglocaties van de Binnenvest zijn volledig bezet. De oorzaak ligt in een combinatie van twee factoren: het aantal dakloze inwoners neemt toe, terwijl de uitstroom naar zelfstandige woonruimte achterblijft door knelpunten in de uitvoering van de contingentregeling. Wij zoeken actief naar aanvullende opvangcapaciteit.

Doelgroep

Gemeenten zijn volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verplicht om inwoners te ondersteunen die zich niet zelfstandig kunnen redden en daarom beschermd wonen of opvang nodig hebben vanwege psychische of psychosociale problemen (artikel 2.1.2, lid g, Wmo).

In de Leidse regio bieden we opvang aan dakloze inwoners met de Nederlandse nationaliteit die te maken hebben met meervoudige problematiek, niet of over onvoldoende inkomen beschikken en geen sociaal netwerk hebben waar zij kunnen verblijven. De groep dakloze inwoners die binnen de Leidse regio wordt opgevangen heeft geen regionale maatschappelijke opvang in De Nieuwe Energie in Leiden nodig.

Regionale maatschappelijke opvang Holland Rijnland

De regionale maatschappelijke zorg is bedoeld voor inwoners met complexe problematiek waarbij sprake is van een combinatie van psychiatrische-, verslavings- en/of verstandelijke beperking. Deze maatschappelijke zorg hebben we met 13 gemeenten in Holland Rijnland

georganiseerd. In de regionale maatschappelijke zorg wordt 24/7 toezicht en begeleiding geboden. Regionale locaties zijn de Nieuwe Energie voor volwassenen, Maansteenpad voor jongeren en het Sociaal pension.

In Holland Rijnland kunnen alle daklozen van half november tot half maart terecht in de winteropvang. Wanneer de gevoelstemperatuur onder nul komt, zijn wij als gemeenten volgens de Winterkouderegeling (Wkr) verplicht alle inwoners van straat te halen en opvang te bieden. Hiervoor maken de gemeenten gebruik van een loods naast de Nieuwe Energie. Deze wordt 'Loods C' of 'gebouw C' genoemd.

Subregionale maatschappelijke opvang in de Leidse regio

In de Leidse regio verzorgt De Binnenvest de maatschappelijke opvang voor dakloze inwoners met complexe problematiek die geen 24/7 toezicht en begeleiding nodig hebben en regelt zij ook de toegang tot de opvangplekken. In het afgelopen jaar meldden zich 495 inwoners uit de Leidse regio bij de toegang van De Binnenvest. Van hen kregen 107 inwoners een plek in de opvang. Dit is een forse toename ten opzichte van 2024 toen 82 inwoners werden opgevangen.

Een groot deel van de dakloze inwoners wordt als zelfredzaam gezien. Dit betekent dat zij voldoende inkomen hebben, geen of slechts lichte ondersteuning nodig hebben, of nog kunnen verblijven bij hun sociaal netwerk (de zogenoemde thuislozen) en dus vooral een woonvraag hebben. Deze categorie wordt afgewezen voor maatschappelijke opvang. Zij worden door De Binnenvest voor lokale ondersteuning doorverwezen naar hun eigen gemeente.

Huidige situatie in de Leidse regio

Inwoners die in aanmerking komen voor opvang krijgen voor maximaal drie maanden een crisisplek. De kosten hiervan betalen we uit het gezamenlijke budget Maatschappelijke Zorg van de Leidse regio. In deze periode werkt De Binnenvest samen met de inwoner aan het stabiliseren van de situatie. Er wordt een uitkering aangevraagd en de problematiek wordt in kaart gebracht. Na deze drie maanden kan de inwoner zelf bijdragen aan de huur. De begeleiding loopt dan door en wordt bekostigd door de lokale gemeente. De inwoner blijft bij voorkeur op dezelfde plek wonen, totdat uitstroom naar een zelfstandige woning mogelijk is.

De uitstroom verloopt vaak via de contingentregeling in Holland Rijnland. In deze regeling maken zorgaanbieders en woningcorporaties afspraken om uitstroom uit instellingen naar zelfstandige woningen mogelijk te maken. Jaarlijks zijn er in Holland Rijnland 250 contingentwoningen beschikbaar, verdeeld over de gemeenten in de regio. In de Leidse regio

gaat het om ongeveer 93 woningen per jaar, waarvan 50 zijn gereserveerd voor De Binnenvest. Daarnaast kan De Binnenvest gebruikmaken van zogenoemde C-woningen die niet door andere zorgaanbieders worden benut. In 2025 heeft De Binnenvest 11 extra aanvragen kunnen indienen. Uit de monitor van Holland Rijnland (2025) blijkt dat alle contingentwoningen in de Leidse regio jaarlijks worden benut.

Op dit moment zien we dat meer dakloze inwoners zich melden en recht hebben op opvang, terwijl de uitstroom juist stagneert, mede door te laat beschikbaar komen van woningen. Er staan nog inwoners op de wachtlijst voor een contingentwoning uit 2025. In de eerste drie maanden van dit jaar zijn daar weer bijgekomen. Er ontstaat zo langzaam maar zeker een stuwmeer aan dakloze inwoners die noodgedwongen nog verblijven in de maatschappelijke opvang en wachten op een woning.

Naast individuele dakloze inwoners vangen we ook enkele gezinnen op in hotels. In principe worden alleen dakloze gezinnen opgevangen in hotels omdat we geen kinderen op straat willen laten slapen. Door het vakantieseizoen vragen hotels op het moment om deze gezinnen te laten vertrekken.

Met 50 gereserveerde contingentwoningen per jaar voor De Binnenvest is de uitstroom beperkt. Alle opvangplekken in de Leidse regio zijn op dit moment bezet en hotels willen weer ruimte maken voor toeristen. Kortom: de keten in de Leidse regio is volledig vastgelopen.

Oplossingsrichtingen

Na sluiten van de winteropvang is een groep van 18 individuele dakloze inwoners uit de Leidse regio tijdelijk in gebouw C naast de Nieuwe Energie (regionale opvang) opgevangen. In afwachting van een lokale plek verbleef deze groep tijdens de winteropvang al tijdelijk in de Nieuwe Energie, maar om overdracht van problematiek zoals verslaving te voorkomen is het wenselijk om de regionale daklozen en de Leidse regio daklozen van elkaar gescheiden op te vangen.

De opvang in gebouw C duurt uiterlijk tot eind oktober van dit jaar in verband met de nieuwe winteropvang periode. Uiterlijk voor eind oktober, maar liefst eerder moeten we nieuwe opvangplekken hebben voor individuele daklozen in de Leidse regio en voor gezinnen.

We verkennen verschillende locaties in de Leidse regio. Omdat deze locaties een andere bestemming krijgen en/of worden gesloopt, gaat het vaak om tijdelijke opvang. De meeste panden bevinden zich in Leiden. In Voorschoten heeft de diaconie drie woningen beschikbaar

gesteld. Ook biedt woningcorporatie De Sleutels een woning aan voor drie dakloze jongeren, de zogenaamde friendswoning. De gezinslocatie in de voormalige Marijkeschool is sinds eind vorig jaar opgeheven vanwege de slechte staat van het gebouw.

In een stressvolle situatie zoals dakloosheid draagt een stabiele opvangplek bij aan het herstel. Daarom zoeken we dringend naar opvanglocaties waar we alleenstaande daklozen, gezinnen en eventueel stellen langer kunnen opvangen.

Het probleem van overvolle maatschappelijke opvang speelt ook, zij het in mindere mate, in de Duin- en Bollenstreek en de Rijnstreek. De druk op de sociale woningmarkt is groot door de huisvesting van verschillende aandachtsgroepen en de lage mutatiegraad. Hierdoor duurt het te lang voordat een woning beschikbaar komt.

Daarom starten de subregio's samen het gesprek met Holland Rijnland Wonen over het aantal beschikbare contingentwoningen.

Nadere analyse

De huidige druk op de maatschappelijke opvang is naar onze verwachting structureel van aard. Wij achten het daarom noodzakelijk om de onderliggende oorzaken grondig in kaart te brengen. Voor de zomer start vanuit het Programma maatschappelijke zorg Leidse regio een nadere probleemanalyse en wordt onderzocht welke oplossingsrichtingen haalbaar en wenselijk zijn. Wij zullen u te zijner tijd informeren over de uitkomsten en de te nemen vervolgstappen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Watteringen,
gemeentesecretaris

mw. drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.